

Urcolasta Urkola

Ystäväystyyn vuosia sitten baskiprofessorin, Señor Urcolan kanssa. Minä solkkaan vähän espanjaa ja hän niukasti englantia. Tulimme siis mainiosti toimeen. Muutama olutkin siinä kumottiin. Suomalaisten ja baskienhan väitetään olevan kaukaista sukua.

Tokaisin kerran hänelle, että jos kirjoittaisit sukunimesi koolla, niin Suomesta saattaisi löytyä pikkuserkkuja. Professori ponnahti pystyyn, halasi minua ja huusi iloisesti, että koollahan nimi Urkola baskinkielessä kirjoitetaankin. Espanjaksi se vaan näyttää hassulta, ja siksi kaikissa virallisissa yhteyksissä käytetään ceetä.

Proffa juoksi siitä paikasta ylös hotellihuoneeseensa ja palasi hetken kuluttua nippu kirjoja ja lehtiä kainalossaan. Ne olivat baskinkielisiä julkaisuja. Kaikissa oli yhtenä kirjoittajana professori Urkola.

Palattuani kotiin selailin Suomen puhelinluetteloja, ja löytyihän niistä useita Urkoloita. Otin muutaman kopion ja lähetin hänelle. Vastaukseksi sain hersyvän iloisen kirjeen.

Nyt olen taas Baskimaalla San Sebastianissa, eli euskaraksi Donostiassa. Seudut ovat tutuja. Olen työskennellyt alueella takavuosina lyhyehköjä jaksuja.

Professori Urkolaa vain ei enää ole. Hän menehtyi muutamia vuosia sitten polkupyöräonnettomuudessa vuorilla. Tapaan kuitenkin monia hänen työtovereistaan.

Lähettämäni lista suomalaisista nimistä löytyy vieläkin hänen laboratoristaan. Eräs laitoksen keskeisimmistä tutkimuslaitteista on nimetty Urkolan laitteeksi. Hänen entisille työtovereilleen tulee tuon tuosta tippa silmään. Muistot elävät ja arvostus säilyy.

Baskit ovat ahkeria kuten myös katalaanit. Pohjois-Espanjassa eli Euskadissa on muutama maata enemmän teollisuutta. Alue on muutenkin vaurasta. Kaikesta huokuu tinkimätön yrittämisen halu.

Etelästä katsottuna Baskimaa sijaitsee vuorten takana. Edes arabit valloittaessaan Pyreneitten niemimaan eivät päässeet Biskajanlahden rannalle. Baskit saivat eellä vuosisatoja rahassa ja omissa oloissaan.

Baskit eivät ole oikein tulleet toimeen Madridin hallinnon kanssa. Erityisesti Francon aikana kaikenlainen kansallisuuden korostaminen ja oman kielen käyttö oli ankarasti kiellettyä. Espanjan sisällissodassa ja sen jälkeen Francon kaudella baskit ovat saaneet kärsiä muita enemmän. Baskien hätä syöksyy silmille Picasson taulusta Guernica, jota paraikaa yritetään saada Madridin Del Pradosta kotiin.

Nyt asiat ovat muuttuneet. Baskin kieli on kunniaissaan. Tiedotukset ja opasteet kirjoitetaan ensiksi tuolla kummallisella kielellä. Lapset pannaan baskikouluihin. Yliopistot ja korkeakoulut liputtavat paikallisen kulttuurin nimiin.

Mutta tämä ei baskeille riitä. Ei etenkään ETA:lle, joka vaatii ehdotonta itsenäisyyttä. Nekin jotka tyytyisivät nykyiseen itsehallintoon, saavat kärsiä lähistorian sovittamattomien vääryyksien seurauksista.

Suomalaisena ei voi muuta kuin sympatiseerata urheaa kansaa!

pajen